

موزه هنرهای معاصر تهران این روزها میزبان

آزاده صالحی

نمایشگاه «چشم در چشم» است که منتخبی از ۱۲۰ اثر ایرانی و خارجی گنجینه موزه را

گفت و گو

در بر گرفته است. این نمایشگاه مشتعل بر آثار نقاشی، مجسمه و عکس از هنرمندان بزرگی چون فرانسس بیکن، اندی وارهول، آلبر تو جاکومتی، ادوارد مونه، کمال الملک، بهمن محمص، ژازه طباطبایی، مارکو گریگوریان، محمود جواد پور، احمد اسفندیاری، پیکاسو، ونگوگ، خوان میرو، مهدی سبحانی و... است و به آثار پر تره این هنرمندان مدرن و معاصر اختصاص دارد که با جنبه‌های روانکاوانه به نمایش گذاشته شده‌اند. نمایشگاه «چشم در چشم» (پر تره در هنر مدرن و معاصر) با رویکردی پژوهشی سعی در کنکاش مضامین تصویری مرتبط با پر تره دارد که از ۱۵ مهر ماه در موزه هنرهای معاصر بر پا شده و به دلیل استقبال بی نظیر علاقه‌مندان، دانشجویان و هنرمندان حوزه هنرهای تجسمی با اعلام نادره رضایی معاون هنری وزارت فرهنگ تا پایان آذر ماه جاری تمدید شد. نادره رضایی در باره این نمایشگاه گفت: نمایشگاه «چشم در چشم» با استقبال کم سابقه هنرمندان و علاقه‌مندان هنرهای تجسمی و گنجینه موزه هنرهای معاصر، روبه‌رو شده و به همین دلیل نمایشگاه را تا پایان آذر ماه تمدید می‌کنیم. معاون امور هنری افزود: در این روزها موزه هنرهای معاصر شاهد صف‌های طولانی مردم برای تماشای آثار پر تره گنجینه موزه است، امیدواریم با این تمدید علاقه‌مندان بیشتری فرصت داشته باشند تا با فراغت به موزه بیایند. برگزاری این نمایشگاه و تمدید آن فرصتی فراهم کرد تا با تنی چند از هنرمندان عرصه تجسمی درباره چرایی و دلایل استقبال از این نمایشگاه به گفت‌وگو بنشینیم.

جمال عرب‌زاده دبیر و مسئول برگزاری نمایشگاه:

مردم بیش از گذشته می‌خواهند فضای موزه‌ها را کشف کنند

جمال عرب‌زاده دبیر و مسئول برگزاری این نمایشگاه گفت: نمایشگاه «چشم در چشم» را می‌توان یکی از رویدادهای حائز اهمیت در عرصه تجسمی دانست که به فراخور شرایط اجتماعی، مورد استقبال طیف گسترده‌ای از مخاطبان قرار گرفته است. بخش زیادی از این مخاطبان را نسل هنرجویان تجسمی تشکیل داده‌اند، به ویژه این که نسل جوان در این سالها ارتباط بیشتری با دنیای مجازی برقرار کرده و همین امر به ارتقاء دانش و معلومات او در این زمینه منجر شده است. در واقع نسل جدید دانشجویان و هنرجویان عرصه هنرهای تجسمی بیش از گذشته به چنین رویدادهایی واکنش نشان می‌دهند و در نمایشگاه حاضر نیز با باز خورد مثبت از سوی آنها مواجه بوده‌ایم. کیورتور نمایشگاه «چشم در چشم» اضافه کرد: یکی دیگر از ویژگی‌های این نمایشگاه رادان به دهان چرخیدن و واکنش مطلوب و راضی‌کننده از سوی مخاطبان جوان به دیگر اقشار جامعه دانست. در درجه اول از نظر من، این نمایشگاه توانسته از منظرهای گوناگون، اول مورد اقبال اهالی تجسمی قرار بگیرد و به تدریج در لایه‌های دیگر جامعه نیز تسری یابد. همان طور که در این روزها می‌بینیم، عامه مردم به شکل گسترده به تماشای این نمایشگاه می‌آیند.

این مدرس دانشگاه هنر ادامه داد: به خصوص بعضی از مردم که شاید تا پیش از این نمایشگاه به موزه نرفته بودند حالا کم‌کم به کشف این مکان می‌پردازند. نمایشگاه به مخاطبان این فرصت را داده تا از آن دست از آثاری که از بطن گنجینه موزه بیرون آمده و هر یک به فراخور ویژگی‌هایی که دارند، نشانگر نبوغ هنرمند و تصویرکننده شرایط وقت او باشند بازدید کنند. هر چند جامعه تجسمی بر خلاف عامه مردم که آشنایی چندانی با این حیطه ندارند به خوبی به این مسئله واقفند که قسمت اعظم گنجینه سال‌ها پیش نمایش داده شده است. با کالبد شکافی‌هایی که به عنوان دبیر و کیورتور نمایشگاه از زمان افتتاحیه این رویداد تا کنون انجام داده‌ام به این نتیجه رسیده‌ام که دانشجویان تجسمی؛ اصلی‌ترین مخاطبان این نمایشگاه هستند. شاید به این خاطر که همان طور که اشاره کردم این گروه از جوانان، امروز از طریق مדיاهای جدید و فضای مجازی بیشتر با این مقوله آشنایی و هم‌نشینی دارند و لذا تماشای چنین آثاری بر اساس تجزیه و تحلیل‌هایی که دارند برای شان جالب‌تر است. در این بین اما تصور می‌کنم استادان دانشگاه‌های هنر کمتر یا بهتر بگویم، دیرتر نسبت به این نمایشگاه واکنش نشان داده و در این زمینه دانشجویان پیشروتر بوده‌اند. عرب‌زاده با اشاره به این که نمایشگاه «چشم در چشم» از جنبه‌های گوناگون مورد اهمیت است و می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد درباره ملاک‌های انتخاب چنین رویدادی گفت: تلاش من بر این بوده

گفت‌وگوی صبا با هنرمندان حوزه تجسمی درباره نمایشگاه «چشم در چشم»

پیوندی میان موزه، گالری

کنند که این مسئله نقطه قوت نمایشگاه به شمار می‌رود. آنچه برای خود من اهمیت داشت این که نمایشگاه از لحاظ فنی مورد بررسی قرار بگیرد. کما این که به واسطه رویکرد روانکاوانه‌ای که نسبت به آثار این نمایشگاه داشتم، با پیام‌های تعدادی از روانکاوان در فضای مجازی مواجه شدم که هر کدام از آنها تعابیر مخصوص به خود را بعد از تماشای نمایشگاه با من به اشتراک گذاشتند. چنین واکنشی از سوی جامعه روانکاوان برایم جالب توجه بود. از سوی دیگر، قسمت «اتاق تاریک» و «اتاق روشن» نمایشگاه توانسته است تقریباً با تمام مخاطبان ارتباط برقرار کند. از این رو امیدوارم بر پایی نمایشگاه تمدید شود، چرا که نمایشگاه‌هایی از این دست که مشتعل بر آثار هنرمندان تکرار نشدنی هستند وقتی در موزه‌های فاخر دنیا به نمایش در می‌آیند، بازه زمانی برگزاری شان کمتر از ۴ ماه نیست و به نظرم این نمایشگاه نیز قابلیت در برگیری چنین زمانی را برای بازدید مخاطبان دارد. امروز ما در حوزه هنرهای تجسمی، مخاطبان تازه‌ای را پیدا کرده‌ایم که بی‌تردید می‌توانند در پر کردن برنامه‌های موزه بیشتر نقش داشته باشند.

رضا دبیری نژاد رییس موزه «ملک»

نسل جدید تشنه تماشای آثار هنری است

رضا دبیری نژاد رییس موزه «ملک» نیز از دیگر صاحب‌بنظرانی است که درباره دلایل استقبال اقشار مختلف جامعه از نمایشگاه اخیر موزه هنرهای معاصر تهران گفت: نباید از نظر دور داشت که موزه در طول سال‌های گذشته، برنامه‌های مطلوبی از این دست کم نداشته است. در واقع اگر خاطره بلند مدتی نسبت به موزه هنرهای معاصر تهران داشته باشیم به یاد می‌آوریم که نه فقط در سال‌های دور که در سال‌های اخیر هم نمایشگاه‌هایی مانند هایپر رئالیسم، کانسپتچوال آرت و... را برگزار کرد که هر کدام از این‌ها توانستند با اقبال مناسبی از سوی مخاطبان روبه‌رو شوند. اما به دلیل تعمیرات طولانی مدت، موزه از سال ۱۳۹۷ تعطیل شد و بعد از آن هم کرونا، فعالیت‌های فرهنگی هنری را در سراسر کشور به حاشیه راند، این فترت طولانی باعث شد تا حالا که چنین نمایشگاهی برگزار شده است مردم بیشتر به سمت آن اشتیاق

تا برای حضور هر کدام از آثار در نمایشگاه، دلایل قانع‌کننده‌ای داشته باشم. از این رو، تاکید داشتم در انتخاب تم‌ها، نوع دسته‌بندی آثار و چیدمان انسجام برقرار شود و مخاطب وقتی مقابل هر کدام از آثار می‌ایستد، استیتمنت‌ها توجیهی برای آن کار باشند تا او بیشتر با اثر ارتباط برقرار کند. اگر چه، شاید الزاماً روایت من تنها برای کل جامعه تجسمی جالب باشد و برای دیگر مخاطبانی که خارج از این دایره قرار دارند، این مولفه‌ها قابل دریافت نباشد. با این حال، ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که نمایشگاه نزد هر دو طیف یعنی هم مخاطبان تخصصی که سر و کارشان با هنرهای تجسمی است و هم مردم عادی با واکنش خوبی مواجه شده است. هر چند، پیش از این نمایشگاه هم نمایشگاه‌های جذابی در موزه هنرهای معاصر تهران برگزار شده است، ولی به نظرم مهم‌ترین عامل موفقیت این نمایشگاه که تا حدودی آن را از دیگر رویدادهایی از این دست متمایز ساخته است، کیفیت آن بوده که ضرب در عکس‌العمل جامعه جوان تجسمی شده و برآیند آن به شکل تصاعدی نمود یافته است. این هنرمند درباره ایده برگزاری نمایشگاه نیز توضیح داد: ایده کلی برای نمایش چنین مجموعه‌ای طرح شده بود و دست‌اندرکاران، به من پیشنهاد کردند که در صورت علاقه، در این زمینه طرحی ارائه کنم. من هم پروپوزالی نوشتم و بر اساس آن یک تم را مشخص کردم. با شناختی که از این آثار داشتم سعی کردم روایت منسجمی ارائه دهم. بعد از آن که پروپوزال من تایید شد، به عنوان دبیر، مطالعات بیشتری در این زمینه انجام داده و به شکل دهی آیت‌ها کمک کردم. واکنش گسترده مخاطبان نسبت به نمایشگاه نشان می‌دهد که مردم همواره به رویدادهای موزه محور حساس بوده‌اند و حالا بیش از گذشته می‌خواهند فضای موزه‌ها را کشف کنند. باین تفاوت که دیگر مصرف‌کنندگان فرهنگی قبلی نیستند و با دانش و تفکر بیشتری به این فضا وارد شده‌اند.

او درباره این که چه چالش‌هایی بر سر راه برگزاری چنین نمایشگاه‌های مفصلی وجود دارد نیز اظهار کرد: مشکلاتی نظیر بودجه، محدودیت زمانی و مکانی، برنامه‌ریزی‌های مربوط به نمایشگاه‌ها کم و بیش وجود دارد، اما آنچه مسلم است این که دوستانی که در برگزاری این رویداد سهیم بوده‌اند تلاش کرده‌اند تا آن را به نحو احسن برگزار